

نگاه بازی تاج و تخت جنگ سالاران در افغانستان

عبدالحمید نور زایی ـ پژوهشگر افغان

● با ورود تانک‌های شوروی به افغانستان یکباره همه‌چیز به رنگ خاکستر درآمد و جای داس و بیل را کلاشینکوف و مسلسل گرفت. یکباره کسانی که دیروز در مزارع خود کشاورز بودند، تبدیل به جنگجویان مسلح به موشک‌انداز استیگر شدند. افغانستان ویتنام شوروی شد و افغان‌ها ویتکنگ‌هایی شدند که تحت حمایت مستقیم آمریکا و هم‌پیمانان آن قرار گرفتند. با انتقام‌گیری آمریکا افغانستان یکباره تبدیل به پاشنه‌آشیل شوروی شد. شکست شوروی در افغانستان تا پای دیوار برلین رسید و صدای این شکست تبدیل به ناقوس پایان جنگ سرد شد و لوله تانک‌های شوروی که در مرزهای اروپای غربی بود، یکباره چرخید. اما متأسفانه همه از مواهب جنگ افغانستان بهره بردند، به غیر از مردم افغانستان. هم‌وز در هوای افغانستان بوی باروت دولل غرب و شروق حس می‌شود و باز هم افغانستان میدان جنگی شده که روسیه و متحدانش در یک طرف و آمریکا و متحدانش در طرف دیگر این میدان قرار گرفته‌اند. ۱۸ سال است که آمریکا و متحدانش در افغانستان حضور سنگین نظامی، سیاسی و اقتصادی دارند. در این سال‌ها هیچ‌کس جـام پیروزی را نبرد و مردم افغانستان مانند دهه ۸۰ قربانیان بزرگ این رقابت‌های جهانی هستند. نگارنده در این نگارش کوتاه ژورنالیستی در تلاش است تا به یکی از اثرات منفی جنگ افغانستان بپردازد و آن چیزی نیست جز ظهور نسل جدید جنگ‌سالاران. پس از هجوم شوروی به افغانستان و تشکیل هسته‌های مقاومت دیدی نباید که کمیته‌های نظامی قومی و احزاب قومی تشکیل شد که با توجه به بافت قومی و مذهبی کشور افغانستان ظهور این اتفاق ناگزیر بود؛ اما پس از شکست شوروی و خروج سربازان آنها از افغانستان، هریک از این احزاب و کمیته‌ها بر سر تقسیم قدرت به جان هم افتادند و جنایات جنگی مشق روزمره آنها و تسویه‌های آزادی و قومی در افغانستان مانند آفریقا تبدیل به سرطانی مرک‌بار شد. هرکدام از این احزاب و کمیته‌های قومی از سوی کشور بیرونی حمایت تسلیحاتی و مالی می‌شدند و رهبران جهادی یکباره مبدل به جنگ‌سالاران قومی شدند و هریک از اقوام افغانستان (هزاره، پشتون، ازبک، تاجیک) ناخواسته پشت سر یکی از این جنگ‌سالاران قرار گرفتند. با قدرت‌گرفتن طالبان در ۱۹۹۶ بازی تاج و تخت این جنگ‌سالاران تمام شد و آتش جنگ‌های قومی خاموش شد و هریک از جنگ‌سالاران به پایتخت‌های مورد حمایت خود پناه بردند. ظهور و نفوذ طالبان اقتدارگرا که مهر پایانی بر جنگ‌های قومی بود، با حمله آمریکا در ۲۰۰۱ ناگهان از بین رفت و امارت اسلامی آنها سقوط کرد. آمریکا همه جنگ‌سالاران فراری را در آلمان گردهم آورد و با دادن بست‌های دولت انتقالی، آنها را مجاب کرد که از عرصه نظامی به سیاسی و از لباس نظامی به کروات درآیند. دلا‌رهای آمریکا و سفرهای خارجی و بوی عطر فرانسوی مؤثر افتاد و جنگ‌سالاران با کارت‌های سیاسی و انتخابات وارد میدان‌های قدرت شدند. آخرین آنها کلیدین حکمتیار بود که با مصالحه وارد کابل شد و در فرایند دموکراتیزکردن افغانستان قرار گرفت. اما استمرار نفوذ طالبان در مناطق مختلفی از افغانستان و ناگامی آمریکا و متحدانش در مقابله با آنها و تضعیل روزافزون دولت مرکزی باعث شد که دوباره جنگ‌سالاران محلی با حمایت سیاسی و مالی جنگ‌سالاران سابق متولد شوند. این اربابان جدید جنگ با استفاده از احساسات قومی و حمایت سیاسی یح‌بد و مرز پدران معنوی خود مبدل به چالشی بزرگ برای دموکراسی در افغانستان شده‌اند. اما آنها غافل از این هستند که در بازی تاج و تخت جنگ‌سالاران قدیمی فقط مهره هستند؛ این اتفاق‌ها نشان می‌دهد زمینه جغرافیایی- قومی افغانستان چقدر مستعد ظهور جنگ‌سالاران جدید است؛ اما نکته چشمگیر درباره جنگ‌سالاران جدید این است که آنها به دنبال و نیازمند مشروعیت در سطح ملی یا بین‌المللی نیستند. فقط کافی است که در بین خاستگاه نژادی و قومی خود مقبولیت داشته باشند و این مهم به همه اقدامات آنها مشروعیت می‌بخشد و باعث تأمین مالی و نظامی از طرف طرفداران قومی می‌شود. در شرق و شمال افغانستان نیز جنگ‌سالاران جدیدی که حمایت جغرافیایی خشن افغانستان و مهره‌های سیاسی قدرتمند را دارند، سر برآورند. جغرافیای قومیتی افغانستان باعث می‌شود که افراد دموکرات و تحصیل‌کرده از قدرت رانده شوند یا به نفع بازیگران تاج و تخت تغییر جهت دهند. بسیار دیده شده است که قدرت اسلحه و ثروت بر تخصص و دانش برتری دارد و به ناچار دولت مرکزی مجبور شده تا ادارات و وزارتخانه‌ها را بین اقوام و جنگ‌سالاران تقسیم کند. این امر باعث گسترش جزیره‌ای قدرت می‌شود و ارزش‌های دموکراتیک در افغانستان را تضعیف می‌کند. شاید اگر آمریکا با کمک دادگاه لاهه این جنگ‌سالاران را تحت پیگرد قرار می‌داد، دیگر شاهد بازی تاج و تخت این جنایتکاران نبودیم و پایه‌های دموکراسی در افغانستان نماند نه‌لریزد. به نظر نگارنده تنها راه‌حل مقابله با این وضعیت تقویت ارزش‌های دموکراتیک و ملی است. همچنین جامعه جهانی نباید در این پیچ تند تاریخی، افغانستان را تنها بگذارد و باید به افغان‌ها در فراگیرکردن هویت یکپارچه ملی و ارزش‌های ملی کمک کند.

عربستان سعودی ناامید از کارآمدی شورای همکاری خلیج فارس و شاید در تکمیل نقش رهبری خود در منطقه، دنبال ایجاد اتحادی با کشورهای دریای سرخ و خلیج عدن است؛ منطقه‌ای به‌شدت استراتژیک و حیاتی در حوزه حمل و‌نقل دریایی جهان. آن‌طور که خبرگزاری‌های عربی ازجمله الجزیره گزارش داده‌اند، عربستان در ادامه رقابت با رقبای منطقه‌ای خود به‌ویژه ایران، ترکیه و قطر، دنبال ایجاد اتحادی با شش کشور مرزی دریای سرخ و خلیج عدن است. نمایندگان مصر، جیبوتی، سومالی، سودان، یمن

واردن به‌تازگی در ریاض با یکدیگر دیدار و درباره مقدمات این اتحاد گفت‌وگو کردند. هرچند این مذاکرات بدون توافق‌نامه‌ای نهایی به کار خود پایان داد، اما انتظار می‌رود تیمی از کارشناسان به‌زودی برای گفت‌وگوهای فنی با یکدیگر در قاهره، پایتخت مصر، دیدار کنند. در این دیدار، رهبران این کشورها درباره تقویت سرمایه‌گذاری، تجارت و محافظت از حمل‌ونقل دریایی گفت‌وگو کردند. در نشست روز چهارشنبه سران این کشورها در ریاض، کشور اریتره که جزایری در دریای سرخ داشته و هزارو ۱۵۰ کیلومتر مرز آبی با این دریا دارد، حضور نداشت. اتیوپی نیز که پرجمعیت‌ترین کشور شاخ آفریقااست، در این نشست حاضر نبود؛ اگرچه این کشور به دریای سرخ دسترسی ندارد. همکاری سیاسی و اقتصادی با شرکای عربستان در منطقه؛ یعنی با مصر و اردن، نیز از دیگر برنامه‌های عربستان است. همه این کشورها به استثنای اردن، در حاشیه دریای سرخ واقع هستند. ریاض در حالی ابتکار عمل چنین اتحادی را در دست گرفته که بر اساس گزارش‌ها، اهداف سیاسی و منافع اقتصادی این کشورها با یکدیگر ناسازگار است؛ اما اهمیت دریای سرخ برای پادشاهی سعودی امیدها به آینده این اتحاد را افزایش داده است. عادل الجبیر، وزیر خارجه عربستان سعودی، پس از یک

روز مذاکره پشت درهای بسته، به خبرنگاران گفت: «این بخشی از تلاش‌های پادشاهی (عربستان) برای حفاظت از منافع خود و همسایگانش است». او همچنین افزود: «هدف ما، یعنی همه کشورهایی که در این منطقه زندگی می‌کنند، ایجاد ثبات، همکاری و همکاری بین همه این کشورهای متفاوت است». به گفته عادل الجبیر «هرچه همکاری و تلاش مشترک بین کشورهای این منطقه افزایش یابد، احتمال نفوذ منفی از خارج در این منطقه کمتر می‌شود».

آن‌طور که خبرگزاری بلومبرگ گزارش داده است، یکی از اهداف عربستان در ایجاد چنین بلوکی، افزایش روابط تجاری و ناوبری دریایی در این منطقه است. کشورهای حوزه خلیج‌فارس در حال تقویت نقش خود در شاخ آفریقا هستند و این موضوع در بیانه پایانی نشست هفته گذشته شورای همکاری خلیج‌فارس در عربستان نیز نمود پیدا کرد؛ برای مثال عربستان سعودی در ماه سپتامبر میانجیگر صلح میان

با وجود مخالفت ناتو پارلمان کوزوو به تأسیس ارتش رأی داد

آغاز تنش‌های جدید در اروپا

با وجود مخالفت صریح سازمان پیمان اتلانتیک شمالی (ناتو) و صربستان، در نهایت پارلمان کوزوو با تأسیس ارتش این کشور موافقت کرد؛ این کام بدون شک موج جدیدی از اختلاف‌ها را در اروپا به وجود می‌آورد. به گزارش دویچه‌وله، ۱۰۷ نماینده پارلمان کوزوو به تأسیس ارتش این کشور رأی مثبت دادند؛ این در حالی بود که ۹ نفر از نمایندگان اقلیت صرب در پارلمان کوزوو در مخالفت با آن، رأی‌گیری را تحریم کرده بودند. طبق این رایحه قرار است نیروهای امنیتی کوزوو به ارتش ملی این کشور تبدیل شود و تعداد نیروهای آن از ده هزار و ۵۰۰ نفر به پنج هزار نفر افزایش یابد. این ارتش در دفاع از کوزوو نقش اصلی را برعهده خواهد گرفت اما مقامات صربستان نگران به‌خطرآفتادن موقعیت حدود صد هزار اقلیت صربی هستند که در کوزوو زندگی می‌کنند. ایالات متحده آمریکا و بریتانیا از تلاش‌های کوزوو برای ایجاد ارتش حمایت می‌کنند اما دبیرکل ناتو می‌گوید تأسیس ارتش کوزوو می‌تواند به تنش‌های جدید منطقه‌ای دامن بزند و همچنین در ساختارهایی مانند ناتو مشکلاتی را به وجود آورد.

عربستان دنبال ایجاد اتحاد با کشورهای حوزه دریای سرخ

مهندسی اتحادهای جدید

اریتره و اتیوپی بود. اریتره در نزدیکی باب‌المندب واقع شده که یکی از شاهراه‌های حمل‌ونقل دریایی در دریای سرخ است و تانکرهای نفتی و دیگر کشتی‌های باری راهی آمریکا و کشورهای اروپایی از طریق کانال سوئز از این مسیر عبور می‌کنند. امارات متحده عربی نیز که یکی از مهم‌ترین هم‌پیمانان عربی عربستان در منطقه به‌شمار می‌رود، از این ابتکار عمل ریاض استقبال کرده است. وزیر خارجه امارات در پی این نشست گفته بود تلاش عربستان سعودی برای ایجاد ثبات و همکاری در منطقه دریای سرخ، الهام‌بخش است و این ابتکار عمل به‌خودی‌خود موفقیتی دیپلماتیک برای کشورهای منطقه به‌شمار می‌رود. پرسشی که مطرح می‌شود، این است که چرا عربستان سعودی در چنین لحظه‌ای اقدام به طرح این اتحاد و همکاری بین کشورهای حوزه دریای سرخ کرده است؟ نگاهی به اوضاع سیاسی حاکم بر منطقه نشان می‌دهد پادشاهی عربستان درحال‌حاضر با چند

رئیس دفتر جدید دونالد ترامپ معرفی شد

پایان یک هفته رایزنی

دونالد ترامپ گزینه نهایی خود را برای رئیس دفتری موقت ریاست‌جمهوری معرفی کرد؛ مایک مولوانی، مدیرکل برنامه‌بودجه دولت. این انتخاب که روز جمعه و از طریق توئیتر معرفی شد، به بیش از یک هفته گمانه‌زنی درباره جایگزین جان کلی، رئیس دفتری کنونی پایان داد. اگر مولوانی که حالا موقتاً به این سمت رسیده است، بتواند این سمت را به‌طور رسمی از آن خود کند، سومین رئیس دفتر دونالد ترامپ در دو دوره دوساله قدرت او به‌شمار می‌رود. مولوانی ۵۱ساله جایگزین ژنرال بازنشسته جان کلی می‌شود که قرار است تا دو هفته دیگر کاخ سفید را ترک کند.

ترامپ در توئیستی جدید از جان کلی‌سی به‌عنوان یک میهن‌پرست بزرگ یاد کرده و گفته خدمات او به کشورش بسیار برجسته بوده است. مولوانی در سال ۲۰۱۰ به‌عنوان یکی از اعضای کنگره انتخاب شد و به عضویت حزب چپ‌ی درآمد. او روابط نزدیکی با جمهوری‌خواهان کنگره داشته است و دموکرات‌های مجلس نمایندگان چندان دل خوشی از او ندارند. او در حالی جایگزین کلی می‌شود که در

چالشش مختلف در عرصه سیاست خارجی روبه‌رو است؛ از پرونده قتل جمال خاشقجی تا حضور و نقش این کشور در جنگ یمن. از سوی دیگر، در شورای همکاری خلیج‌فارس نیز مناسبات عربستان با دیگر کشورها چندان برای پادشاهی عربستان رضایت‌بخش نیست؛ تنها می‌توان به مشکلات حاکم بر بحرن اشاره کرد یا به تنش موجود در روابط دیپلماتیک عربستان و قطر. سیاست‌هایی که عربستان در ارتباط با بازار نفت و سازمان اوپک دنبال کرده، با موافقت و رضایت متحدان این کشور در منطقه همراه نبوده و همین موضوع به برخی از اختلافات دامن زده است. ازاین‌رو، ناظران با توجه به مشکلات سیاسی برخاسته از پرونده قتل خاشقجی در مناسبات بین کاخ سفید و ریاض و همچنین موارد یادشده، به اهمیت تلاش‌های عربستان برای مهندسی اتحادهای جدید در منطقه اشاره کرده‌اند.

همه این عوامل در کنار پروژه‌های اقتصادی عربستان در دریای سرخ، این اتحاد را برای این پادشاهی حائز اهمیت کرده است. این کشور در راستای برنامه اقتصادی محمد بن‌سلمان، ولیعهد جوان سعودی، در حال پیگیری پروژه‌هایی در حوزه گردشگری در این منطقه است تا طبق برنامه، وابستگی خود را به نفت کاهش دهد. پروژه دریای سرخ قرار است مقصدی فوق‌لوکس برای گردشگران خارجی باشد و بناست موقعیت این پادشاهی را در نقشه گردشگری جهانی ارتقا دهد و در کنار حفاظت از آثار فرهنگی و محیط‌زیستی عربستان، فرصت‌های سرمایه‌گذاری بی‌بدیلی را برای بخش‌های خصوصی داخلی ایجاد کند. این پروژه در ماه جولای سال ۲۰۱۷ از سوی محمد بن‌سلمان راه‌اندازی شد. به گفته تحلیلگران، هم‌زمان با پیشرفت پروژه‌های گردشگری دریای سرخ، تضمین ثبات و امنیت این منطقه آبی برای ریاض بسیار مهم است.

رویداد

به‌رسمیت شناختن بیت‌المقدس غربی توسط استرالیا

● استرالیا اعلام کرد از این پس بیت‌المقدس را به جای تل‌آویو به‌عنوان پایتخت اسرائیل به رسمیت می‌شناسد. اسکات موریسون، نخست‌وزیر استرالیا، گفت: «استرالیا بیت‌المقدس غربی را که کنست [مجلس اسرائیل] و چندین نهاد دولتی دیگر اسرائیل در آن قرار دارد، به‌عنوان پایتخت این کشور به رسمیت می‌شناسد». دولت فلسطین این اقدام استرالیا را گامی غیرمسئولانه خواند.

درخواست آمریکا از چین

● مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا، در اولین واکنش به بازداشت دو کانادایی از سوی پکن گفت: بازداشت غیرقانونی دو شهروند کانادایی پذیرفتنی نیست. آنها باید به کشور بازگردانده شوند. از همه کشورهای دنیا می‌خواهیم با سایر شهروندان درست و مناسب برخورد کنند.

هواپیمای «مون» در لیست سیاه

● هواپیمای مون جانه این، رئیس‌جمهوری کره‌جنوبی، به‌دلیل سفرش به کره‌شمالی با وجود تهدید تنش‌ها در شبه‌جزیره کره، توسط دولت آمریکا در لیست سیاه قرار گرفت. این لیست سیاه نتیجه دستورالعملی اجرایی است که سال ۲۰۱۷ میلادی از سوی دونالد ترامپ رئیس‌جمهوری آمریکا امضا شد.

نشست سه‌جانبه کابل اسلام آباد و پکن

● ط بق اعلام مقامات افغان، کاخ ریاست‌جمهوری افغانستان میزبان نمایندگان کشورهای پاکستان، چین و افغانستان به‌منظور بررسی نحوه مذاکرات صلح با طالبان و متقاعدکردن این‌ گروه به حضور در این مذاکرات است.

مصر ترامپ در برابر کره‌شمالی

● دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری ایالات متحده می‌گوید دولت او برای آنکه با دستگاه رهبری کره‌شمالی به یک توافق نهایی برای غیراتمی‌شدن شبه‌جزیره کره برسد، «عجله‌ای ندارد». او در توئیتی نوشت: بسیاری پرسیده‌اند مذاکرات ما با کره‌شمالی در چه وضعیتی است؛ من همیشه پاسخ می‌دهم که ما عجله‌ای نداریم. همچنین سسی‌ان‌ان گزارش داد کره‌شمالی با نقل‌وانتقال نفت در دریا اقدام به دورزدن تحریم‌های سازمان ملل می‌کند.

شکایت نماینده فلسطین از اسرائیل

● ریاض منصور، نماینده دائم فلسطین در سازمان ملل، در سه نامه به دبیر کل این سازمان، رئیس شورای امنیت و رئیس مجمع عمومی اعلام کرد: نیروهای رژیم اشغالگر همچنان به روستاها، شهرک‌ها و اردوگاه‌های اوارگان یورش برده و در میان غریزنامیان فلسطینی رعب و وحشت ایجاد می‌کند و به املاک آنها آسیب می‌رساند و بسیاری از جمله جوانان را بازداشت می‌کند.

سرد بودن قسمت فوقانی لوله بخاری می تواند یکی از نشانه های عدم خروج گاز های خطرناک و کشنده ناشی از شعله وسایل گازسوز از دودکش باشد و باید سریعاً وسایل گاز سوز را خاموش کنید.

شماره مجوز: ۱۳۹۷.۳۴۵۴

www.nigc.ir